

ESPOO MUURALA LILLTORP

Varhaismetallikautisen asuinpaikan koekaivaus

Dan Lindholm 1995

Alue n. 220/4.4.1996

M

ESPOO MUURALA LILLTORP

**Varhaismetallikautisen
asuinpaikan koekaivaus
D. Lindholm 1995**

Sisällysluettelo

1.Johdanto	3
2. Arkistotietoja	4
3.Kaivausalueen sijainti ja topografia	5
4. Kaivaustekniikka	5
5. Maalajit / Kulttuurikerros	6
6. Löydöt	7
7. Yhteenveto	8
8.Negatiiviluettelo	9
9. Diapositiiviluettelo	10
Ote peruskartasta	11
Kartat	12-16
Kuvataulut	17-18

Johdanto

Espoon vuonna 1962 suoritetun arkeologisen inventoinnin yhteydessä tutkia Matti Huurre löysi asuinpaikkaan viittaavia löytöjä Muuralasta, Lilltorp nimisen tilan etelänpuoliselta pellolta (inventointikohde 57). Espoon kaupungin Kiinteistöpalvelukeskus suunnittelee alueen rakentamista asuinrakennuksilla ja heidän pyynnöstään Espoon kaupungin museo suoritti alueella koekaivaukset kesäkuussa 1995. Kaupungin Tekninenkeskus suunnittelee alueelle tietä ja Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti myös suunniteltu tiealue tutkittiin.

Kaivausten tavoitteena oli selvittää asuinpaikan laajuutta ja mahdollisen lisätutkimuksen tarvetta. Espoon kaupungin Kiinteistöpalvelukeskus myönsi 40000 mk käytettäväksi kaivauksien rahoittamiseen josta käytettiin 37.373 mk.

Kaivaukset järjestettiin Espoon kaupungin asukas- ja nuorisotoimenkeskuksen kanssa nuorten työllistämiprojektina. Projektin yhteydessä työllistettiin 6 nuorta Espoolaista 6 kuukaudeksi ja työkuvaan kuului kaivauksien lisäksi muinaisjäännösten inventointia ja hoitoa. Projektin aloitettiin koulutusjaksolla Espoon esihistoriasta ja kaivaustekniikasta. Kaivauksiin osallistui osittain myös heidän työjohtajansa, nuorisotyöntekijä Perttu Ahonen. Piirtäjänä toimi FM Tryggve Gestrin. Kaivaukset suoritettiin 4 - 30. 6 1995 välisenä aikana ja työntekijöitä suosi suurimmaksi osaksi aurinkoinen sää.

2. Arkistotietoja

Kunta: Espoo 049

Kylä: Muurala 435

Tila: Teir R:No 2:13

Omistaja: Espoon Kaupunki; Kiinteistöpalvelukeskus, Tonttiosasto.

Peruskartta: 2032 12

Koordinaatit: X = 6677 76 - 96
Y = 2535 60 - 76
Z = 23 - 31 mpy.

Kaivauslöydöt: KM 29412; 1-74

Aiemmat löydöt: 15567; 1-2

Aiemmat tutkimukset: Inventointi M. Huurre 1962

Painetut lähteet: Aarne Europaeus; Fornfynd från Kyrkslätt och Esbo socknar. SMYA XXXII.1 1922.

C.F. Meinander; Die Bronzenzeit in Finnland. SMYA 54 1954.

Jüri Kokkonen; Muinaisaikojen Espoo. Espoo - sarja 1990

3. Tutkimusalueen sijainti ja topografia

Tutkimusalue sijaitsee noin 650 m Espoon kirkosta NW, Mickelsin talosta 350 N,NE ja Mickelsin asuinpaikalta noin 1 km NE . Alue on kuulunut Teirin tilalle, josta ensimmäinen maininta maakirjoissa on vuodesta 1540.

Espoon tie rajoittaa alueen etelässä, Muuralantie idässä jossa alue muodostaa kiilan koilliseen. Lilltorpin tila on rajana pohjoisessa ja Teirintie osittain lännessä ja luoteessa, jossa kallio viettää kaakkoon. Alue muodostuu etelä - kaakkoon viettävästä pellostä, joka on rehevöitynyt ja kasvillisuuden peitossa. Pohjoisosassa on puustoa ja pensaikkoa joka kasvaa osittain hyvin tiheästi. Alueen länsiosassa on vielä pystyssä Teirin tilan harmaakivi navetta ja viljamakasiini. Alueen korkeusero on 23 m SE - 31 m NW, jossa n. 26 - 28 m välillä maasto on tasaisempaa. Tämä alue on topografialtaan luontevin asuinpaikaksi ja kaivaukset keskitettiin tähän alueeseen.

4. Kaivaustekniikka

Koekuopat

Alueen keskiosassa paalutettiin päälinja josta X-linja seurasi 25 - 26 m korkeuskäyrää. Alue tutkittiin päälinjasta 1x1 m koekuopilla tai 50 x 50 cm koepistoksilla 10 metrin välein maaston mukaan. Koekuopissa turvekerros poistettiin lapiolla minkä jälkeen jatkettiin kaivauslastoilla kunnes saavutettiin puhdas koskematon pohjamaa. Koepistokset kaivettiin pääosin lapiolla ja irtomaa seulottiin. Kuopat "varmistettiin" vielä lapiolla minkä jälkeen kuopat täytettiin ja alue siistittiin.

Kaivausalueet

Koekuopat 170/490 ja 170/495 laajennettiin kaivausalueeksi I ja 180/500 alueeksi II. Turpeen poistamiseksi käytettiin lapiota jonka jälkeen alueet kaivettiin tasokaivauksina 1x1 m ruuduissa 10 cm kerroksissa kunnes päästiin puhtaaseen hiekka kerrokseen. Alue I muodostui 9 neliömetrin ja alue II 6 neliömetrin suuruisesta alueesta. Alueet varmistettiin vielä lapiolla minkä jälkeen alueet täytettiin ja siistittiin. Kiintopisteenä (KP2; 152 = 27,34 m m.p.y.) käytettiin vieressä oleva iso maakivi.

Dokumentointi tehtiin pääasiassa karttapiirustuksilla sillä valokuvausolosuhteet olivat heikot vahvan auringonvalon takia. Tasokartat piirrettiin 10 cm välein mittakaavaan 1:25 kuten myös pinta- ja pohjavaaituskartat. Yleiskartta laadittiin suunnittelukartan pohjalta 1:500.

5. Maalajit / Kulttuurikerros

Alue I

Turpeen alta tuli tumma likamaakerros joka oli paksuudeltaan 10 - 30 cm. Alueen länsiosassa vastaan tuli peruskallio jo 10 cm turpeen alta. Löytöaineiston perusteella likamaa ajoittuu kuitenkin historialliseen aikaan. Alueen länsipuolella ruudussa 170/491 löytyi paalunsijan jälki, jossa näkyy myös tukirakenteen osa. Paalunsijan pohjasta löytyi ruukunpalanen, joka ajoittaa paalunsijan historialliseen aikaan.

Alue II

Tältä alueelta löytyi tumma pyöreämuotoinen nokimaaläikkä joka osoittautui likamaa kuopaksi, mahdollisesti kuoppaliedeksi. Täältä löytyi kaivausalueen varsinaiset esihistorialliset löydöt. Alue II onkin tutkimusten perusteella ainoa osa tutkitusta alueesta joka on säilynyt koskemattomana. Likamaaläikkä oli noin 1x1 m diam. ja 30 cm syvä. Likamaaläikästä löytyi jonkin verran ruukunpalasia, kvartsi esineitä ja iskoksia, pii-iskoksia ja palanutta savea. Alueen eteläosassa löytyi ilmeisesti 1500 - luvulle ajoittuva pyhimyksen /apostolikuviainen lusikan varsi. Tämä osa alueelta olikin ainoa joka myöhäisempi toiminta oli häirinnyt.

Koekuopat

Koekuopissa maaperä oli suurimmaksi osaksi savista ja lähes kaikki löydöttömiä. Koekuopat jotka tehtiin kaivausalueiden läheisyyteen olivat taas hyvin sekoittuneita ja niistä tuli ainoastaan resentejä löytöjä.

6. Löydöt

Kaivausalue I

Alueen löydöt ajoittuvat suurimmaksi osaksi historialliseen aikaan. Pääasiassa alueelta löytyi tiiltä ja lasitettua keramiikkaa. Esihistoriallisia löytöjä olivat kvartsi iskokset, pii iskokset ja palannut savi. Nämä ovat kuitenkin ajoitukseltaan epävarmoja.

Kaivausalue II

Suurinosa löydöistä tulivat kaivausalue II. Muualta tulleet löydöt olivat epävarmoja tai resentejä. Löydöt koostuvat lähinnä epinoliittisesta keramiikasta, kvartsi-iskoksista ja kvartsi-esineistä jotka löytyivät liikamaakuopasta ja sen lähetyviltä. Löytötiheys oli suurin ruuduissa 181/499 ja 181/ 500.

Saviastianpalat ovat useasta astiasta ja useimmissa on naarmupinta kuviointia. Sekoiteaineena on käytetty kivimurskaa.

Kvartsiesineet koostuivat useammasta nuolenkärjestä, kaapimesta ja muutamasta epävarmasta esineestä. Piiesineitä oli muutama josta osa on luultavasti historiallisia. Kivilaji tai metallisia esineitä ei löytynyt.

Koekuopat

Suurin osa koekuopista olivat löydöttömiä tai sitten myöhemmän ajan löytöaineesta. Muutamasta löytyi palannutta savea ja kvartsi iskoksia mutta löytöaineisto oli kaikin puolin niukkaa.

7. Yhteenveto

Tutkimukset Espoon Muuralan Lilltorpin asuinpaikalla kesäkuussa 1995 ajoittavat asuinpaikan esiroomalaiseen aikaan. Tutkittavalla alueella asuinpaikkaan viittaavat merkit olivat kuitenkin vähäiset. Alueelle tehtiin kaikenkaikkiaan 49 koekuoppaa josta suurin osa oli löydöttömiä. Maaperä koostui suurilta osin puhtaasta savesta. Ainostaan alueen pohjoisosassa maaperä muuttui hiekkaiseksi ja asuinpaikaksi sopivaksi. Kahdesta koekuopasta turpeen alta paljastui musta likamaa, ja nämä kuopat laajennettiin kaivaus alueiksi I ja II. Kaivausalue I kohdalla oli kuitenkin kysymyksessä historiallisella ajalla muodostunut likamaakerros ja kiinteästä muinaisjäännöksestä ei ollut merkkejä. Jäänteet ovat mahdollisesti keskiaikaisia ja lienevät peräisin rakennuksesta joka on kuulunut Teirin tilalle. Kaivausalue II kohdalla oli likamaa läikkä joka osoittautui likamaakuopaksi. Tältä alueelta tulikin ainoat selvästi esihistorialliseen aikaan ajoittuvat löydöt jotka koostuivat epineoliittisestä keramiikasta, kvartsi-iskoksista ja esineistä. Keramiikan perusteella asuinpaikka ajoittuu esiroomalaiseen aikaan. Muu löytöaineisto tukevat ajoitusta.

Tutkimusten perusteella tutkittavalla alueella on vain vähäisiä kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä sillä myöhäisempi toiminta oli tuhonnut lähes kaikki mahdolliset jäännökset. Ainoastaan pieni alue osoittautui koskemattomaksi ja tältä alueelta löytyikin ainoat selvät esihistorialliset jäänteet. Jos tutkittavalla alueella on ollut kiinteä muinaisjäännös, on se lähes kokonaan tuhoutunut.

Tutkimusten perusteella alueen rakentamiseen ei ole esteitä, eikä syytä alueen suojelemiseen muinaismuistolain alaisena.

Kauniainen 29.3 1996

FM Dan Lindholm

NEGATIIVILUETTELO

103123: Yleiskuva Lilltorpin asuinpaikasta. Kuva otettu SE - suunnasta.

103124: Kaivausalueet I ja II ennen avaamista. Kuva SW - suunnasta.

103125: Kaivausalue I. Taso I Kuva W - suunnasta.

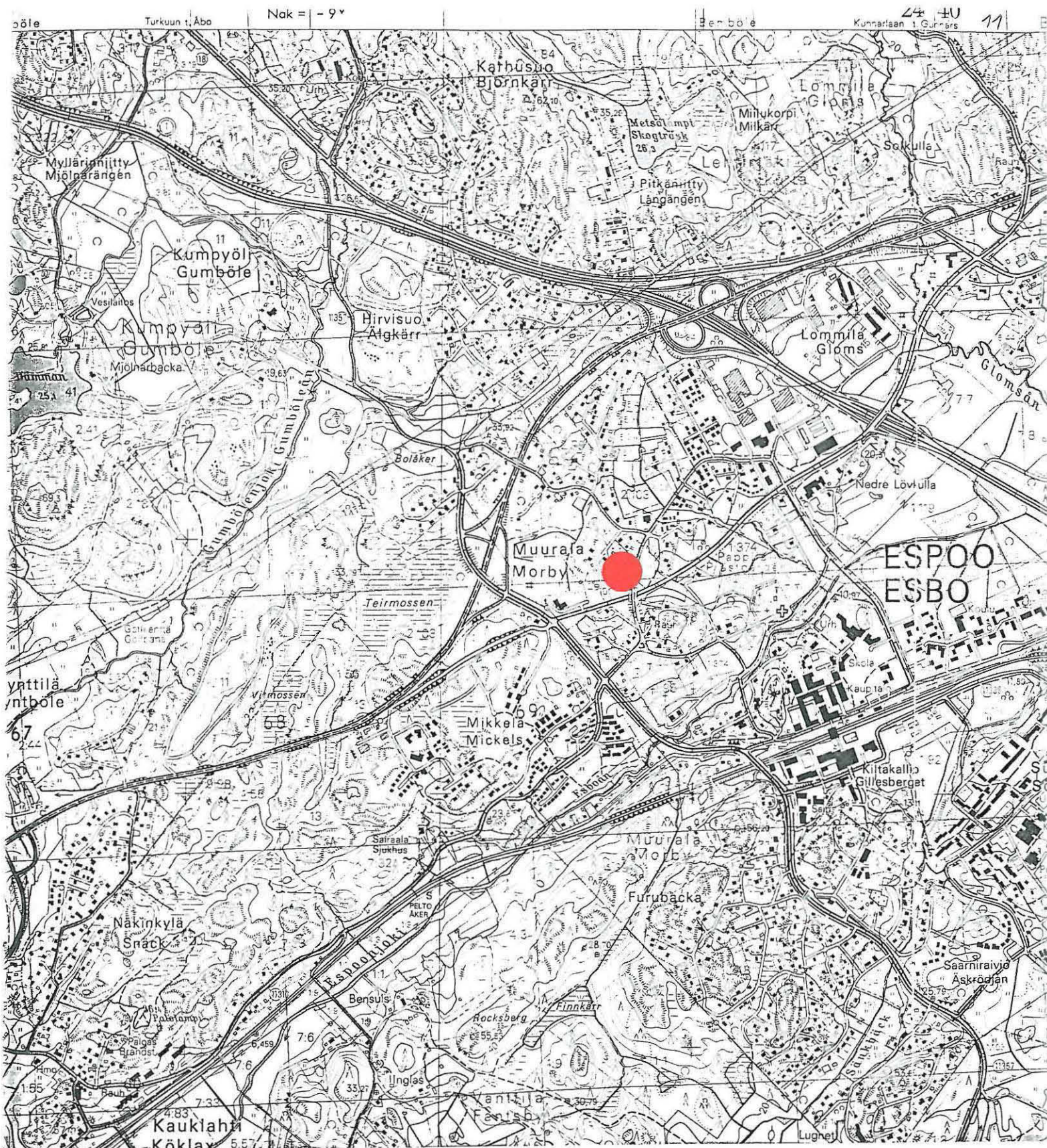
103126: Lähikuva palunsijasta. Kaivausalue I ruutu 170/491.

Kuv. D. Lindholm

DIAPOSITIIVILUETTELO

- 34459: Yleiskuva tutkimusalueesta. Kuva W - suunnasta.
- 34460: Kaivausalueet I ja II ennen avaamista.
- 34461: Kaivausalue I. Taso I. Kuvattu W - suunnasta.
- 34462: Kaivausalue II. Maria Saari kaivamassa likamaakuoppaa alueen pohjoisreunassa. Kuvattu E - suunnasta.
- 34463: Likamaakuopan profiili kaivausalue II pohjois profiilissa. Kuvattu S - suunnasta.

Kuv. D. Lindholm ja T. Gestrin

Espoo Muurala Lilltorp. Vuoden 1995 koekaivaus merkitty karttaan punaisella.

Koord. X = 6677 76 - 96 Y = 2535 60 - 76 Z = 23 - 31
 Kartta 2032 12 Espoo pain. Hki 1991

ESPOO MUURALA LILLTORP
ESPOON KAUPUNGINMUSEO/DAN LINDHOLM 1995
YLEISKARTTA

MK 1:500

KP1 085 = 26,69 m.m.p.y.

KP2 152 = 27,34 m.m.p.y.

KP3 243 = 29,21 m.m.p.y.

KP4 153 = 24,54 m.m.p.y.

KP5 165 = 23,86 m.m.p.y.

Piirt. T. Gestrin, D Lindholm

(karttapohjana suunnittelukartta)

0 50

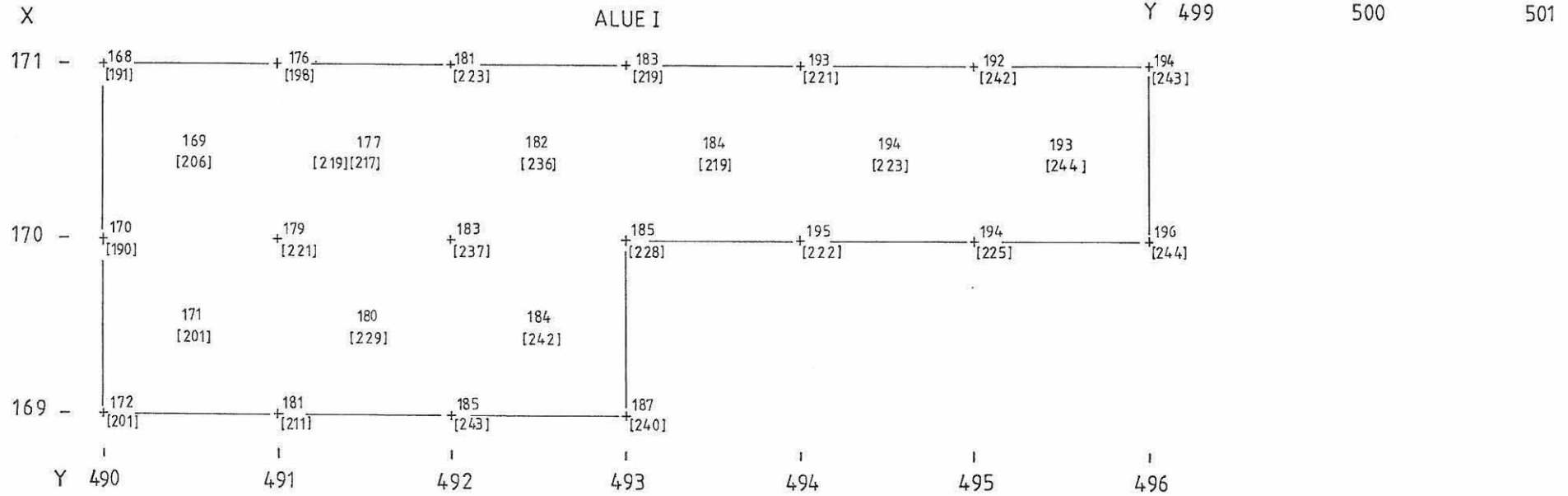
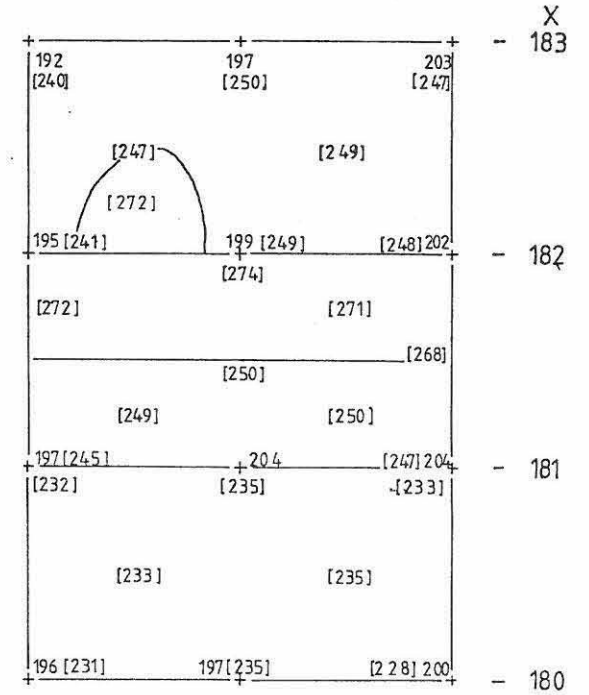
- koeoja, -kuoppa
- || niitty
- lehtimetsä
- ⋯ metsäraja

ESPOO MUURALA LILLTORP
 ESPOON KAUPUNGINMUSEO/DAN LINDHOLM 1995
 vaaituskartta (alueet I ja II)
 mk 1:25
 kp 152=27,34 m.m.p.y.
 piirt. T. Gestrin

ALUE II

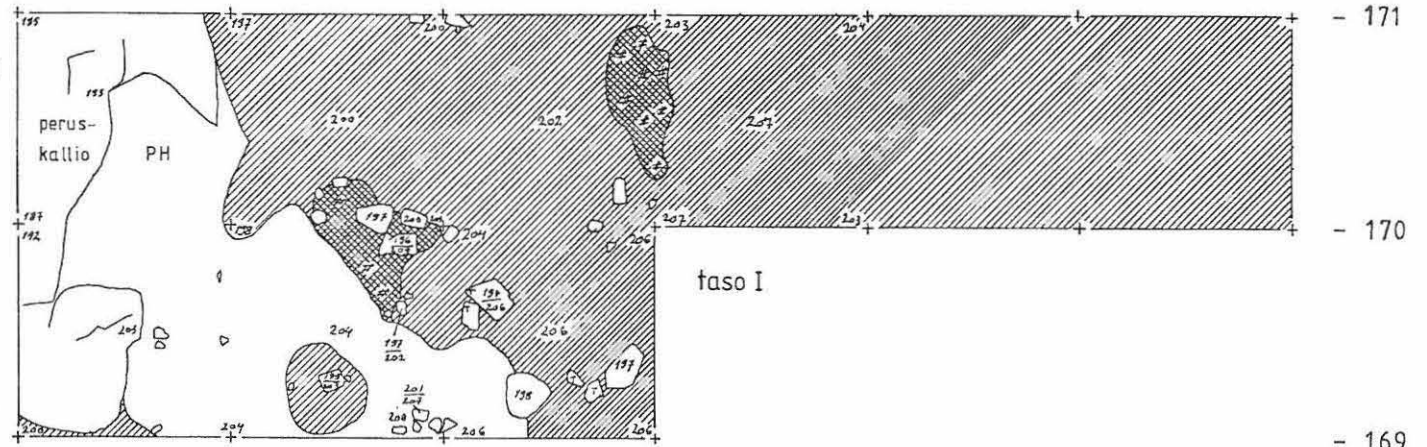

ESPOO MUURALA LILLTORP
ESPOON KAUPUNGINMUSEO/DAN LINDHOLM

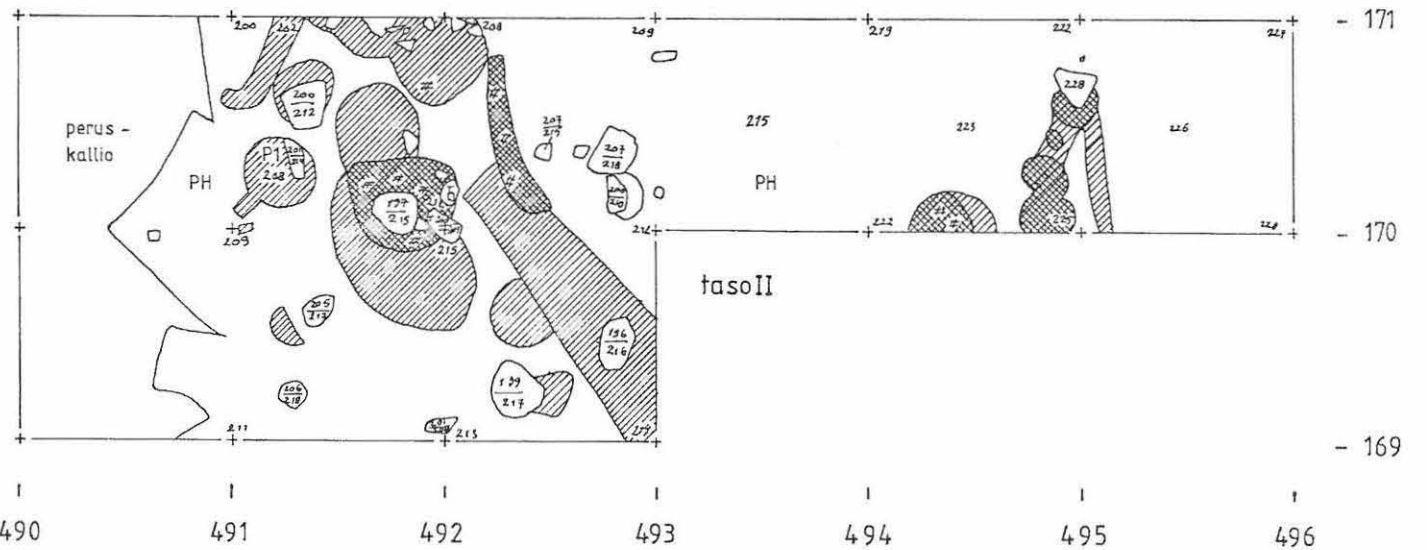
1995

tasokartta (alue I)
MK 1:25
KP: 152=27,34 m.m.p.y.
piirt. T. Gestrin

- heikko likamaa
- vahva likamaa (nokea)
- hiili
- tiili
- puhdas hiekka
- paalunsija

tasokartta I

tasokartta II

Y 490

491

492

493

494

495

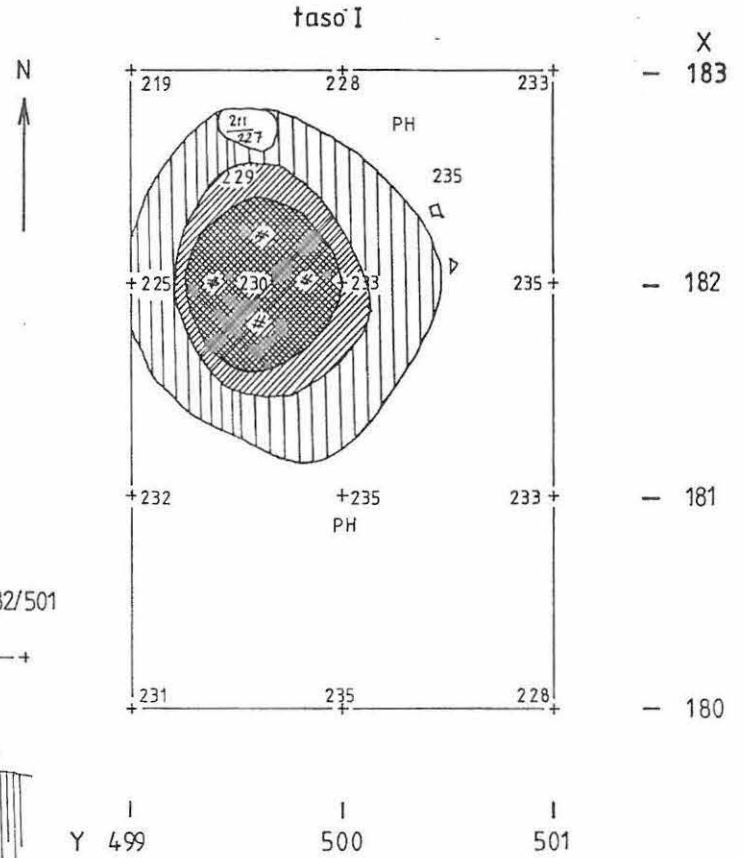
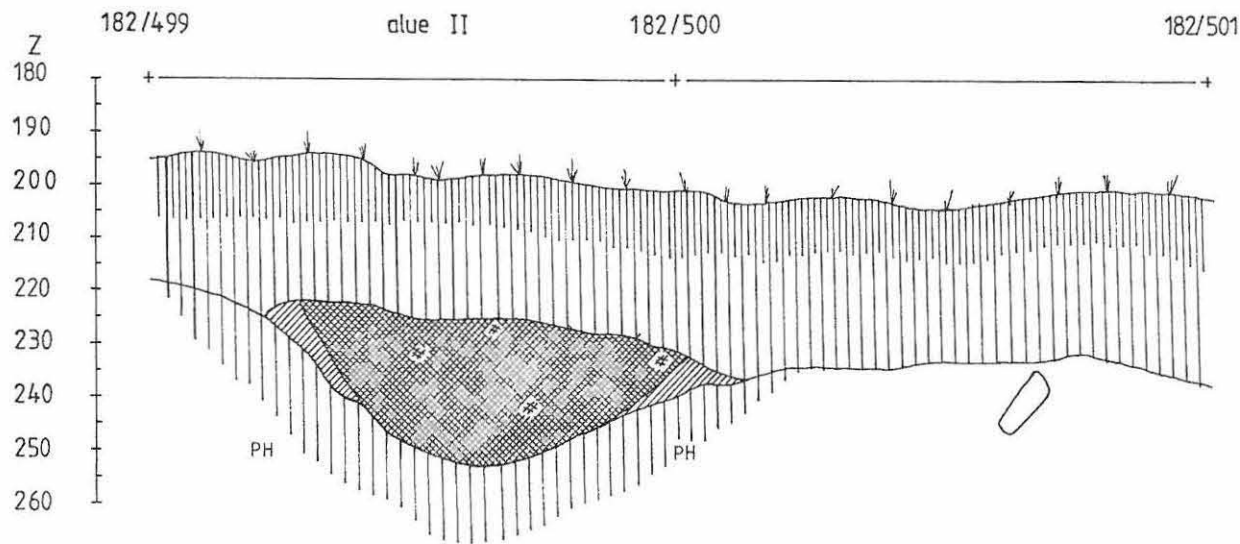
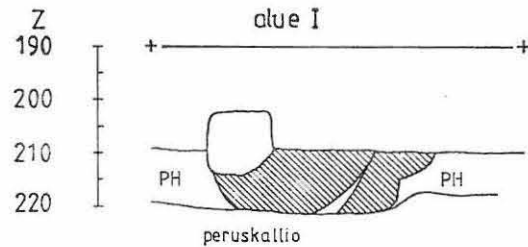
496

X
- 171
- 170
- 169
- 171
- 170
- 169

ESPOO MUURALA LILLTORP
 ESPOON KAUPUNGINMUSEO/DAN LINDHOLM 1995

tasokartta (alue II)
 MK 1:25
 profiilikartatkuoppaliedestä alueella II linjan 182/499-182/501 pitkin, etelästä,
 sekä paalunsijasta alueella I, luoteesta.
 MK 1:10
 KP: 152=27,34 mm.p.y.
 piirt. T.Gestrin

- heikko likamaa
- vahva likamaa (nokea)
- hiili
- poltettu hiekka
- puhdas hiekka
- peltomulta

ESPOO MUURALA LILLTORP 1995

F103123. Yleiskuva Lilltorpin asuinpaikasta. Kuva SE - suunnasta.

F:103124. Kaivausalueet I ja II ennen avaamista. Kuva SW - suunnasta.

ESPOO MUURALA LILLTORP 1995

F:103125. Kaivausalue I. Taso I. Kuva W - suunnasta.

F:103126. Lähikuva paalunsijasta. Kaivausalue I ruutu 170/491.